

Ára: 400 FORINT

78. évf. 4. szám 2023. március 1.
Ádár 8. 5783

A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK SZÖVETSÉGÉNEK LAPJA

Eszter könyve

Púrim hiteles történetét az Eszter könyve (Megilla) örökít meg. Ez azonban csak egy nagyon rövid, mondhatni tényleírás közöl, míg az események történeti és társadalmi hátteréről a Midrás és a Megilla ar-

1. minden este és reggel a templomokban felolvassák a Megillát, Eszter könyvét. Ennek meghallgatása minden zsidóra nézve kötelező.

2. Ezen az ünnepen legalább két

meus fordításai adnak részletesebb felvilágosítást.

Mint az közismert, a történet azzal vette kezdetét, hogy Ahasvérós király – aki az akkori világ tíz nagy uralkodójának egyike volt – lakomát rendezett, melyre mindenkit – beleértve a királyi székhelynek, Susánnak egyszerű lakóit is – meghívott. Hét napja folyt a dínománom, már mindenki részeg volt, így a király is, amikor Vásti királynőt arra akarták rávenni, hogy királyi koronával a fején, de teljesen meztelemből jelenék meg előttük. Az pedig nemcsak hogy megtagadta urának parancsát, de még jól le is teremtte. Ahasvérós erre dühbe gurult, és tanácsadónak nem volt nehéz rávenni őt, hogy végeztesse ki Vástit.

Bölcseink az eseményeket úgy magyarázzák, hogy bár a királyné nem volt valami szégyenlős, mégsem vethette le ruháit, mert hirtelen belpoklos lett (mások szerint farka nőtt).

De miért járt Vástinak ez a súlyos büntetés? Hiszen az isteni igazság-szolgáltatás mindenkinél érdeme szerint ad jutalmat vagy büntetést.

Bölcseink azzal magyarázták, hogy ebben az esetben a „szemet szemér” („midá k’neged midá”) elve érvényesült, ugyanis Vásti zsidó lányokat dolgoztattatott szombatokon, miután előbb meztelenre vetkőztette őket – s most így ő kapta ezt a jól megérdelemelt büntetést.

Mit mond a halacha?

Púrim az az ünnep, amely egy olyan esemény kapcsán keletkezett, ami gálutban, számvitelben történt meg, és – Bölcseink szerint – csak nehezen sikerült bekerülnie a Bibliába.

Naftali Kraus

9 770 133 350 099

2 3 0 0 4

Vidám

חג

פורים
purimot

שמח!

kívánunk!

ZSIDÓ VILÁGHÍRÁDÓ

Peru

A külügyminiszterium és az Izraeli Nagykövetség rendezésében tartott ünnepségen emlékeztek meg José Gambetta Bonatti perui diplomátról, akit a Jad Vasem a közelmúltban posztumusz a Világ Igazai közé sorolt, és az Igazak Kertjében emlékfát ültettek a tiszteletére.

José Gambetta a második világháború kitöréskor varsói főkonzul volt, majd Lengyelország német megszállása után a bukaresti nagykövetség első titkára lett. A limai külügyminiszterium 1938-ban figyelemzette a követségeket, hogy a bevándorlók, különösen a zsidók számára ne adjanak ki útlevelet. A diplomata azonban nem hajtotta végre az utasítást, és az üldözötteknek a biztos halálból való megmentése érdekében perui vízumokat és útleveleket állított ki.

Ignacio Higuera külügyminiszter-helyettes kiemelte, hogy Gambetta Bonatti a harmadik perui diplomata, aki elnyerte a Világ Igaza címét. „Példájára lehetővé teszi számunkra, hogy átgondoljuk a munkánkból adódó kihívásokat és elveink megvédeését” – hangsúlyozta. Eran Yuvan izraeli nagykövet szerint „elkeserítő, hogy veszélyes mértékű antiszemitaizmus és diszkrimináció tapasztalható jelenleg is egyes országokban”. Figyelmezteni kell a következő ge-

Belgium. Jo Struyven fotóművész

a 11 éves Simon Gronowskit befogadták és bújtatták. A kiállítási terem sötét, mert a szervezők azt akarták, hogy a látogatók jobban tudjanak azonosulni a magányossággal és a barátságtalan környezettel, ami a menekülő zsidókat fogadta. A foglyok megmeneküléséhez az is hozzájárult, hogy észlelte a kiszabadítási akciót, a vonat vezetője a kanyarban és az alagutakban lelassította a szerelvényt.

főre csökkent Oroszországban. A Jewish Agency szerint 2010 és 2019 között 66.800 orosz zsidó érkezett Izraelbe, akiknek a helyzete belpolitikai viták tárgya. A bevándorlókra vonatkozó rendelkezések alapján izraeli állampolgárságért az folyamodhat, akinek legalább egy nagyszülője zsidó. Így nem biztos, hogy az orosz statisztikában zsidóként szerepelnek. A számokat befolyásolhatja, hogy a 2021-es népszámláláson mintegy tízenhatmillió személy nem vett részt, illetve nem nyilatkozott a nemzetiségről.

Panama

A zsidó közösség Luis Almagro uruguayi diplomátát, a 35 országot tömörítő Amerikai Államok Szervezetének (OAS) főtitkárát a demokrácia megszilárdításáért, valamint a terrorizmus és az antiszemitaizmus ellen folytatott következetes harcáért a

Oroszország. Sok ezer „unoka” is érkezett

tekintélyes Shalom-díjjal ismerte el. A kitüntetést Joe Harari, a Panamai Zsidó Központi Tanácsa és Alan Perelis, a Panamai Zsidó Kongresszus elnöke adták át, akiik melltátták Almagrónak a diszkrimináció és az intolerancia elleni határozott kiállását. A főtitkár hangsúlyozta, hogy „a sálom szó békét jelent, de a béke nem a semmiből jön. Feltételei vannak, amiket meg kell valósítani.” „Legfontosabb feladatunk, hogy megvédjük a demokráciát, a demokratikus intézményeket és az emberi jogokat.”

Jelentős eredmény, hogy az OAS a brazil Fernando Lottenberget az antiszemitaizmus elleni küzdelem biztosává nevezte ki. Luis Almagro érdeklődött, hogy az Amerikai Államok Szervezete egységesen elfogadta a Nemzetközi Holokauszt Emlékezési Szövetség (IHRA) antiszemitaizmus-meghatározását.

Kovács

Panama. Luis Almagro a díjjal

Peru. Az elismerő oklevél

nerációkat a tudatosság és a tolerancia fontosságára, amelynek hiánya vezetett olyan tragédiákhoz, mint a holokauszt.

A rendezvényen részt vett Chaim Berman rabbi, a limai zsidó közösség számos tagja és a diplomáciai testület képviselői.

Belgium

A brüsszeli Zsidó Múzeum a holokauszt nemzetközi emléknapja alkalmából fényképiállítással emlékezett meg a mechelen gyűjtőtáborból 1631 deportáltat Auschwitz felé szállító „20-as számú konvoj” ellen nyolcvan éve történt támadásról, mellyet három, csak egy pisztollyal és egy lámpával rendelkező zsidó fiatalember követett el. Mindössze 236 fogolynak sikerült megszöknie. Többeket a náci később elfogtak és kivégeztek, de 153 személy túlélte a holokausztot.

A kiállítás megmutatja azokat a helyeket, ahol a menekülőknek sikeresít elhagyniuk a vonatot. A szürke árnyalatú képeket Jo Struyven fotóművész készítette az elmúlt években. Egyetlen világos kép látható, ami annak a családnak a házat mutatja, ahol

A Muszoe közleménye a honvédkórházi ellátásról

A Munkaszolgálatosok Országos Egyesülete (Muszoe) tájékoztatja tiszta tagjainak azon részét, akik Honvédkórház-jogosultsággal rendelkeznek, hogy a 2023. évi (évente hosszabbítja ilyen az illetékes miniszterium) jogosultságok adminisztratív része az illetékes miniszteriumnál kis csúcsában, de folyamatosan van.

Ahogy már 11 éve a Muszoe tagsága ezt megszokhatta, egyesületünk mint minden esztendőben, most is intézi ezen folyamatot számukra.

A Muszoe vezetésének közbenjárására, azaz kérésére az általános időszakban Prof. Dr. Wikonkál Norbert Miklós, a Honvédkórház főigazgatója saját hatáskörben a 2022. évi jogosultság igazolásainak felhasználhatóságát meghosszabbította a zavarlan és folyamatos egészségügyi ellátás biztosítása érdekében addig is, ameddig a Muszoe érintett tagsága a 2023. évi igazolást megkapja.

Tapasztalataink alapján és a Honvédkórház visszajelzése szerint a 2022-es jogosultsággal érkezők ellátásában fennakadás jelenleg nincs, tehát a Muszoe tagságának egészségügyi ellátása a Honvédkórházban és annak tagintézményeiben zökkenőmentesen folytatódagos. Kérjük, a 2023. évi jogosultságok megérkezéséig minden érintett tagunk a 2022-es igazolásával keresse fel ezen intézményeket.

Az ügyben amennyiben fejlemény történik, természeten továbbra is tájékoztatjuk tagságunkat.

Engedjék meg, hogy kitérjünk Prof. Dr. Wikonkál Norbert Miklós főigazgató úr humánus, egyébként gyors és korrekt együttműködésére. Azaz a konkrét segítséget a Muszoe arra jogosult tagsága irányában ez ügyben is részére ezúton is megköszönjem, megköszönjük egyesületünk több ezer tagjának nevében is – írja közleményében a Muszoe.

A skorpió marása

Történt, hogy Lizhensk város zsidó lakói nagy tudású, szerény és megértő rabbisztakat akartak a megüresedett rabbiszkébe. Dátán Grossfeld, a város gazdag és önfeljű elöljárója – élve a lehetőséggel – a vejet akarta a rabbiszkébe juttatni, és minden megtett, hogy elérje célját. Korteskedett, egig dicsérte vejét, lefizette az elöljárókat, összejöveteleket rendezett, megvengezte a város zsidó lakosait.

A választás napján meghallgatták a két jelöltet. Először Dátán Grossfeld elöljáró protézsáltja lépett elő. A fiatalember felkészült és magabiztos volt. Változatos Talmud- és Tóra-idézetekkel bizonyította alkalmasságát, ravasz szófordulatokkal káprázta el a hallgatókat. Hosszú beszédet azzal zárta, hogy neki, a jövőnök rabbinak két eszköze van: a Tóra törvényeinek betartása és a számonkérés szigora. Utána Elimelech Weissblum meghallgatása következett, aki félénk lépett a közösségi előtérre. Zavarban volt, hangja reszketett, látszott rajta, hogy azt sem bánná, ha nem rá szavaznának, csak legyen túl az egészen. Beszéde végén a hallgatók megkérdeztek, milyen rabbbi lenne, ha őt választanák meg. A jelölt csak nézett maga elé, és nem válaszolt a kérdésre. Már kínossá vált a helyzet, amikor végre megszólalt, és csak annyit mondott: „Megértés és elfogadás... szerénység és alázat.”

Az elöljáró biztos volt a dolgában, és a kétségtelen siker tudatában dörzsölte a kezeit. Megtörtént a titkos szavazás, és mindenki meglepetésére a többség Elimelech Weissblumra szavazott, aki rövidesen el is foglalta a város rabbiszkékét.

Dátán Grossfeld nem akart beletörni a történetbe, és minden előkötést, hogy kifúrja az új rabbit. Beszélőkkel, értelmetlen kérdésekkel zavarta tanítását. Hangosan nevetett, amikor beszédet mondott. Más sem járt eszében, csak az, hogyan szégyeníthetné meg. Elimelech rabbibokat szenvendet ármánykodásától, de nemán tűrte megpróbáltásait.

Jom kippur, az év legszentebb ünnepé előestéjén az elöljáró felkereste a rabbit, és kérte, hogy azon a napon, amikor mindenki megbocsát a másiknak, béküljön ki vele is. Mielőtt a rabbbi magához tértetett a meglepetéstől, Dátán Grossfeld elővette a magával hozott, erős vörösröborral teljes kúlacsot. Biztatta, hogy mondjanak áldást a borra. Ezzel pesszeljék meg békekötésüket. Közben arra gondolt, hogy a borhoz nem szokott rabbbi hamarasan ittas lesz, és nevetséges teszi magát gyülekezete előtt. Elimelech rabbbi a béke és a megbocsátás kedvéért egyik poharat üritette a másik után, és rövidesen teljesen részeg lett.

Dátán Grossfeld, mint aki jól végze dolgát és elérte célját, elégédetten távozott.

Közelgett az esti ima ideje, a rabbbi pedig nem tudott lábra állni. Feje fájt, és reszketett, mint a falevél az ószi szélben.

„Igen – gondolta magában –, ez hát az ítéletnap borzongása, megszégyenítésem ujjongása.” Majd felémelte poharat, és így szólt: „Az üdvösségi poharat emelem, és az Örökkévaló nevét szólítom!” (116. zsolt. 13.) Erre a sok bor hatása elszállt, s a rabbbi józan lett egy pillanat alatt.

Az esti ima után gyülekezete néhány férfi tagjával az imaházban maradt, és szokása szerint zsoltárokat mondott. Rosszakarója is köztük volt, arra készülve, hogy ha a lerésegítés nem is jött össze, majd kitalál valamit, hogy kellemetlen helyzetbe hozhassa a rabbit. Amikor a 41. zsoltárhoz jutottak, Elimelech Weissblum rabbbi felállt székéből, majd hangosan, nagy átéssel énekelte a szöveget: „Abból tudom meg, hogy kedvelsz engem, Istenem, hogy ellensegem nem ujjong felettettem!” Hallgatott, majd egy idő után – mint aki nagyon fontosat akar közölni – folytatta: „Ha van is ellenségem, aki meg szeretne szégyeníteni, bocsáss meg neki, Világ Ura! Bocsáss meg neki, mert ilyen a természete.” De ezt már olyan hangon mondta, hogy hallatára mindenki megmérülve, könnyekben tört ki. Az egyik jelenlevő törte meg a csendet:

– Meg lehet, meg szabad bocsátni annak, aki a védetlenre tör? Változtat-e azon, aki meg akar szégyeníteni, változtat-e természetén a megbocsátás? Mond meg nekünk, rabbbi! Milyen az ellenséges ember természete?

A rabbbi Dátán Grossfeldre nézett, és így felelt:

– Nemcsak meg lehet, de meg is kell bocsátni, csak nem azonnal és nem feltétlenül nélküli. Hogy milyen az áskálódók természe? Elmesélek erre egy történetet: Egy skorpió állt a folyóparton, és meglátott a vízben egy vízisiklót. „Testvérem, nem tudok úszni, kérlek, végy a hátadra, és vigyél át a túlpartra!” A vízisikló ezt mondta erre: „Ilyen ostobának gondolsz? Nekem nincsen halásos mérge, de ha te megmarsz gyilkos fülkoddal, meghalok.” „Oh, tényleg ostoba vagy! – válaszolta a skorpió. – Hogy marnálak meg? Hiszen ha megmarlak, meghalsz, de én is belefulladok a folyóba, hiszen nem tudok úszni.” Végül a vízisikló a hártyára vette a skorpiót, és haladtak a túlpartra. Amikor a folyó közepére értek, a vízisikló fájdalmat érzett. Megmarta a skorpiót! Utolsó erejével csak annyit mondott: „Nem azt ígértem, hogy nem marsz meg, hisz akkor te is belefulladsz a folyóba?” „Így van – válaszolta a skorpió –, de mit tehetek róla? Ez a természetem!”

Az ünnep után Dátán Grossfeld felkereste Elimelech rabbit.

– Értem a célt! Bevallom... tényleg ellenséges voltam, és úgy viselkedtem veled, mint a skorpió a tanmesédben! Mond meg nekem, rabbbi, meg tudsz-e nekem bocsátani?

A rabbbi elgondolkodott, majd így felelt:

– Igen, ráv Dátán! Persze hogy meg fogok bocsátani neked, de a

megbocsátásnak csak úgy van értelme, ha az, aki nekik a megbocsátás szól, tesz is valamit érte!

– Kész vagyok tenni érte, rabbbi – fogadkozott az elöljáró –, mondd, mit kell tennem!

– Megmondom én neked, mit tegyél! Vedd a pihepárnát, amin aludni szoktál! Menj fel a városháza tornyába, tépd fel a párnahuzatot, és szórd a pihéket a szélbe!

– Ennyi? – kérdezte az ember.

– Ennyi... aztán majd meglátjuk, mi lesz!

Dátán Grossfeld fogta magát, és ment a dolgára. Másnap újra felkereste a rabbit, és kipirosodott arccal újságolta:

– Megtettettem, amit kértél! A tomanyba vittem a pihepárnát. Feltéptem a huzatot, ahogy azt kérted, és szétszórtam a pihéket. Néztem, amint lebegnek a szélben... és szállnak, szállnak, amerre a szem ellát. Mondd, Elimelech rabbbi... akkor most rendben vagyunk?

A rabbbi elmosolyodott.

– Még kell valami ahhoz, hogy legyőzd skorpiótermészetet! Megmondom neked, mit kell még tenned: menj most, és szedd össze a szétszórt pihéket! Szedd össze valamennyit, és hozd ide elém mind egy szálig!

Dátán Grossfeld elsápadt! Elkészredetlen és könnyel a szemeiben felelt:

– De rabbbi! Te is tudod! Ez lehetetlen!

Elimelech rabbbi erre megöllelte, és ezt mondta:

– Látod, reb Dátán? Olyat kértem tőled, ami valóban lehetetlen. Nem lehet összeszedni a szétszórt sérelmeket... „Ami görbe, nem bír egyenessé válni.” (Kohelet 1/15) S én mégis megbocsátók neked! Tudod, miből olvastam ki? Ez áll: „Kiváltotta békében lelkemet az ellenem indított harcóból, ha tömegként is volt elnenem.” (55. zsolt. 19.)

S abban a pillanatban történt valami, és Dátán Grossfeld valóban megváltozott. Más ember lett, és eltávolított belőle gonosz természetet. Elimelech rabbbit ezután mindenki másnál jobban szerette és tisztelte.

Szerdócz J. Ervin rabbbi

Biró Tamás lemondott tudományos rektorhelyettesi megbízatásáról

A második félév kezdetével Biró Tamás lemondott tudományos rektorhelyettesi megbízatásáról. A jövőben tudományos és oktatási munkájára szeretne fókuszálni – írja az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem honlapja. Mint elmondta: a folyamatos intenzív adminisztrációs munka háttérbe szorította egyéb kötelezettségeit, ezért szeretne több időt fordítani elsősorban az oktatási és kutatási feladataira.

Február 13-tól, azaz a második félév első napjától Biró Tamás megvált rektorhelyettesi megbízatásától.

Vajda Károly rektori ciklusá elején, 2018 júliusában nevezte ki a pozíciójáról lemondott Oláh János z"l rektorhelyettes utódjaként. 2019 augusztusában – Balázs Gábor általános rektorhelyettes történő kinevezésével egy időben – Biró Tamás tudományos rektorhelyettesi megbízatást kapott. Vajda Károly távozását követően – 2022 szeptembere óta – Balázs Gáborral közösen láttá el az egyetem irányítását.

Biró Tamás elmondata: kollégáival együtt az elmúlt négy és fél évben megfelelő munkával dolgozott az egyetem napi működtetésén és stratégiai megújításán. Többek között sikeresen elindult az Erasmus-program, nőtt a tudományos diákkörben részt vevő hallgatók száma, és az OR-ZSE több rangos tudományos konferenciának is otthont adott. Foglalkozott minőségbiztosítási és kommunikációs kérdésekkel éppúgy, mint a nemzeti felsőoktatási összönjel intézményi elbírálással.

Hozzájárta: a folyamatos intenzív adminisztrációs munka háttérbe szorította egyéb kötelezettségeit, ezért a jövőben elsősorban oktatási és kutatási feladataira szeretne több időt fordítani. Emellett az egyetem vezetése továbbra is számíthat eddigi tapasztalataira, részvételére az elindított projekteken.

Felavatták a zalaegerszegi temető kerítését

A kerítés a Mazsihisz, a helyi hitközség és az önkormányzat közös munkájával készült el. A rajta lévő táblát dr. Temesváry Tibor, a hitközség elnökhelyettese és Kunos Péter, a Mazsihisz-BZSH ügyvezető igazgatója leplezte le. Rosenfeld Dániel Imre kántor zsoltárt énekelte és megszólaltatta a sófárt.

Az avatásón Bali Zoltán alpolgármester köszönetet fejezte ki a beruházásról, hozzájárva, a város idei költségvetésében az egykori zsinagóga előtti tér felújítása is szerepel. Beszédet mondott még Virág Judit, a hitközség elnöke és Heisler András, a Mazsihisz elnöke, aki hangsúlyozta: „számos helyen szembesülünk azzal, hogy őseink sírhelyei, a temetők romokban vannak. Kidőlt kerítések és emlékkövek, borostyánnal a felismerhetetlenséggel benőtt sírok, akációk tobzódása, gyomok tényerése és pusztulás. A magyar kormány nagyvonalú temetőrekonstruációs programja komoly segítség, amiért köszönet jár, de ez is csak évi 40-50 hely megújulására elegendő.”

Az újjászerveződött zalaegerszegi zsidó közösségi tagjai számára a temető fenntartása minden prioritással bírt. Nemcsak a saját, de a régió más, kisebb településeinek sokszor varázslatos hangulatú sírkertjei kezelésére is volt gondjuk.

Kívánom, leljenek lelke nyugalmat a halottak ma elő leszármazottai, s hozzon békét számukra az, aki békét teremt a magasságokban és a földön” – zárt a beszédét Heisler András.

Olvasói levél

Zsidózunk, zsidózgatunk?

Fiala amit csinált az apja hamvával és az anyjáéval is ezt szándékozik tenni, azt nem minősítem. Orvos is esetnek tartom.

Elöljáróban annyit, hogy Fiala anyai nagypapája általam nagyon nagyra becsült ember volt. Benedek úr már akkor is nyolcvan körül járt.

Igazi úr volt. Mindene az unokája, akkor még Jánoska, ami természetes.

Jánoska már ott, a temetőben sem keltette normális ember benyomását, fedetlen fővel, a sírnak hátt fordítva álldogált, majd elvonult.

Egyszer, még rádiós volt, én tévés, berontott az irodámba köszönés nélkül (mindenkinek tudnia kell, ki ő), majd szépen kiraktam a szűré, de ez nem is tartozik ide.

Már akkor tudtam, hová tegyem magamban.

Viszont szerintem ami már nem Fiala magánügye, az az, hogy kb. a 20. percnél világággal kiáltja, hogy zsidó, ami igaz, de ezzel olyan municipális adott a másik oldalnak, ami már bűn. Ha elmebeteg, akkor kezelni kell, arról nem is tehet, ha viszont így akar nézőket szerezni, az aljaság szerintem.

Hogy ez kegyeletsértés, az nem kérdés.

Viszont ahhoz nincs joga, hogy ezzel a zsidóságra húzza a saját egyéni bornírtását, már tele van vele a net, hogy lám-lám, ilyenek.

Hát nem ilyenek, normális ember származásáról függetlenül nem ilyen, nem porszívózza elő adásban az apja hamvait.

Kérdésem az, hogy ezt szó nélküle lehet-e hagyni,

E m l é k o l d a l

In memoriam
SCHEIBER SÁNDOR
zcl

In memoriam Scheiber Sándor zcl

Harmincnyole éve halt meg Scheiber Sándor. A hebraisztika és a judaisztika kiemelkedő tudása, a magyar irodalomtörténet és a magyar néprajzkutatás jeles alakja volt. A Rabbiképző Intézet igazgatójaként művelte, széles látókörű tanítványokat nevelte. Reá emlékezünk.

Beteljesült a „fordított” áldás

A bibliai József történetéből ismerős az a fordulat, amikor eltűnt serlegét keresi: a naggal kezdi, s a kicsinyivel fejezi be. (Mózes I. 44.12)

Boldogult nagyatám, Hoffer Ármin kedves tanítványát, Scheiber Sándort – aki búcsút vett Tőle, hogy Dunaföldvárra utazzék rabbitevékenysége megkezdéséhez – az előbb idézett bibliai mondatrésznek a fordítottjával áldotta meg... „a kicsinyivel kezded, de a naggal fogod befejezni”, mondotta Neki biztatásul, áldásul, amikor a nagy reményű ifjú elindult, hogy elfoglalja az ország legkisebb rabbiszékét Dunaföldváron.

Valóban a kicsinyen kezdette, páratlan kötelezettségtudással, szorgalommal és felelősséggel vállalással. Mindig gondos felkészülés után lépett a szószékre, csakúgy, minél később Budapest vagy a világ legrangosabb katedráinak bármelyikére.

Valójában 1944 novemberében-decemberében került közel Hozzá. Sokadmagunkkal fiatal szemináristák együtt voltunk Vele és családjával a Vadász utcai Üvegházban. Ők a híres menedékhez pincéjében laktak. Csodálatos módon jegyzetei egy részét magával hozta, s nekünk ott, a pince nyomorúságában liturgiatörténeti előadásokat tartott, hihetetlen sok tudással. Ott, a pincében élete egyik nagy tragédiája. Édesanya akkor nagy üggel-bajjal átjött hozzájuk a Vadász utcába. Itt, behatól csendőrök golyójáról érte a halállos lövés. Scheiber Sándor, felesége, apósa a pince lakónak, az együtterzőknek és a barátoknak a körében itt, a rettenten mélyén ült imboldygó mécs-láng mellett sivát az Öröklétre tért édesapá és a meggyilkolt édesanya után.

Amikor a pincéből január 18-án felkerültünk a napvilágra, testvéreivel, Titivel együtt édesanyjuk temémének keresésére indultak. Nem a maga életét kezdte építeni, hanem szeretett szülei végítességeinek megadására összponosította erőit napokon át, órákig tartó gyaloglással kutatva nyomaikat.

Barátunkból és sorstársunkból professzorunk lett a Szemináriumban.

A Kun utcai lakás egyetlen ablakos szobájában, egy apró helyiségen fogadt bennünket, amikor a dolgok már kicsit rendeződtek.

Miután Pécsre kerültünk, az Ő bűvös telefonszáma oldott meg rengeteg szakmai problémát, ha Hozzá fordultam.

A kicsinyen kezdte Dunaföldváron, pesti professzorságon, rektorságon, akadémiai nagydoktorságon, többszörös díszdoktorságon és jeruzsálemi tiszteletbeli professzorságon fejezte be életútját.

Schweitzer József

Az igényesség etalonja

Kifogástalan nettség – sötét öltöny, fehér ing, fekete nyakkendő –, gondozott kéz, finoman visszahajló ujjak, amelyekre oly büszke volt. Jóleső látvány ez a nagyon ápolt, pedáns külsejű tudós.

Reggelenkénti megérkezése életet lehelt az öreg ház, az iroda, de még a nyüzsgő, élénk szemináristák köré is. Némi feszengéssel lestük érkezését, hangulatát, meg azt, hogy Mari lánya „mondott-e valami gyereksszáját”, amelynek jegyében megkezdődhet a nap. Mire megérkezett, már tele volt az előszoba várakozókkal. mindenki akart valamit tőle. És ő mindenivel törödött. Végighallgatta a konyha fönök panaszát a konyha személyzetére, majd a személyzet panaszát fönökükre. Meghallgatta a könyvtárosok síráimat a takarítónőre, majd a takarítónő méltatlankodásait, amiért nem becsülük őt, pedig ő is „szellemi munkát” végez, hiszen a könyvtárat takarítja.

Nem tudott nemet mondani, bár türelmetlenne tette a sok locsogás, hiszen temérdek dolga volt. Veszekedéseit hallgatni – tanúként – magasrendű szellemi elvezetet jelentett. Haragjában is kifinomult, választékos, fölényes – te-hát „sértő” volt.

Gyakorlati érzéke az élet minden napjait illetően igen-igen csekélye volt. Egy dolgot azonban tudott, és arra nagyon büszke volt: gyönyörűen csomagolt. A postázandókat előkészítettem, és a nyugalmassabba kora délutáni órákban Scheiber doktor nekilátt a csomagolásnak. Csattogott az olló, recscent a nyílegyenesre vágott papír, tökéletesre sikeredtek a kritikus sarkok, a spár-ga példás csomókban végződött. Ámuldoztam: hiszen ezek mestermunkák! Miután apró, egyenletes betűvel meg is címerte a csomagokat, elégedett, büszke mosollyal szemlélt a kis műremeket, némi önröriával mondta: „Látja, Mari, ha egyszer csak állástan lennék, akkor sem lenne gond az elhelyezkedés. Ilyen csomagolásra mindenütt szükség van.”

Fiatalon, huszonegy évesen lettem a titkáránője, s az ő szellemi aurájában eltöltött öt év mind a mai napig meghatározó lett számomra. Egy életre mérce és mérték maradt: a műveltség, az igényesség, az alaposság és a lelkismeretesség etalonja.

Biedermann Marianne

Villányi András fotó

A szavak Mestere

Örömötök gyásszá változtatom – szól a prófétai jóslat, amely félelmetes pontossággal valósult meg a 10 év előtti púrim napján. Akkor temettük. Néhány nappal előtte ott szorongtunk az ortodox óvoda vidám púrimi műsorán. Piri néni szokott precízitásával kezében a szerepekkel ott állt a háttérben, és súgott. Ha jól emlékszem, a Hegedűs a háztetőn aktualizált paródiája volt műsoron. A tapssal váltakozó hangos nevetés öneleadt szórakozásról tanúskodott. Akkor valaki odajött hozzám, és a fülre súgta: meghalt a Scheiber...

Mint most megjelent prédikációs kötete is bizonyítja: a szó mestere (is) volt. Ha „rázós” beszédet kellett tartania, valamilyen okból előtte gyakran felolvasta nekem (nyilván másoknak is). Meghallgatta véleményemet (nyilván másokét is), ezzel kapcsolatos az alábbi sztori.

Nagyotmondásáról ismert embert temették. A szertartás előtt ezúttal is felolvasta beszédét. A következő mondat előtt – szokás szerint – megfogta a karomat (most figyel!). „Fantáziája gyakran túlszárnyalta a valóságot” – hangzott a fantasztikusan telibe találó, igaz, de mégis tapinthatatos megfogalmazott jellemzés.

Kardos Péter

Az apró betűk óriása

Micsoda cím ez? – kérdei leányom, belekükkantván az elkezdett kéziratba. Jó cím, mondomb, habár a címkészítés külön szakma, nem illik belekontárkodnom. Előttem Scheiber Sándor dedikált könyve, a Folklor és tárgytörténet első kötetének példánya. Benne a Scheiberre annyira jellemző mikroszkopikus betűkkel: Ben-Menachemnek, volt tanítványomnak szeretettel, 1975. március 31.

Büszkén vezettem őt körül svédországi házunkban. Egyetlen kérdést tett fel: vannak-e korai zsidó nyomataid? Mi tagadás, nem voltak. Büszke könyvtáram egy másodperc alatt szegényessé zsugorodott.

Bárataimmal, volt évfolyamtársaimmal gyakran tettük fel a kérdést: „Mi teszi őt olyan nagyá, miben áll szuggesztív varázsa?” Ma, pszichológusként sem tudom ezt a varázst máshogyan megfogalmazni, mint húszévesen. A kiválóságra nincs szabály. Valójában Scheiber nagysága nem abban állt, hogy szakmája, hivatása körén belül minden tudott. Természetesen sokat tudott. De igazán jól mégis akkor érezte magát, amikor nem tudott valamit. Dolgozószobájának hatalmas íróasztalán tornyosuló könyv- és folyoiratbástyák biztos védelmében kereste, találta meg jegyzetei apró betűs anyagát. „Aha, megvagy!” – mondta minden, amikor elcsíppet egy-egy ügyesen rejtozkodó adálfelirót.

Ez lenne Scheiber? És hol marad a lénye, szelleme legyonzóbb oldala, a játkosság? Ma már tudom: a játék a gyerekek és a zsenik megnyilatkozása. A felnőttek általában elfelejtenek játszani. Scheiber mindenféle játkára kész volt. Az ötvenes évek végén a szemináriumban egy-egy péntek estén olyan irodalmi barkochba folyt, amelynek pájrát sehol sem lehetett találni. A helyes válaszokért szerény jutalom járt. Hétfőn a nyertesek sorban álltak az irodában, és inkassáltak. Feleségem, Marianne, aki abban az időben titkáránője volt, szépen kikerekítette jövedelmét az igazgató úrtól az irodalmi versenyeken nyert jutalmáiból.

Lányaink egyidősek voltak. Naponta meséltük egymásnak, milyen jókat mondtak gyermekeink. Egy nap tóramagyarázat-óra után büszkélkedtem, hogy Beáta lányom megint milyen okosat mondott. Scheiber hallgatott. „Marika nem mondott valami édeset tegnap?” – kérdeztem. „Sok dolgom volt – felelte Scheiber –, s nem volt időm, hogy kitaláljak valamit.”

Michael Ben-Menachem
Svédország

PROF. DR. GARA IMRE

Képzelt interjú Benedek István Gáborral

Pistám, sok-sok közös emlék, baráti találkozó köt össze bennünket. Például abból az időből, amikor a Füst Milán Páholynak Te az elnöke, én pedig alelnöke voltam. Mennyi lebilincselő interjút készítettem kiemelkedő személyiségekkel, nagyszámú közönség előtt!

Engedd meg, hogy most én készítsek Veled interjút, hogy viszonozzam a tiédet. Talán már el is felejtetted, hogy 2004-ben a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében hosznan faggattal akkor megjelent könyvemről, amelynek költségeit az MTA Orvostudományi Osztálya magára vállalta, és nyilvános bemutatóra az impozáns díszletet is biztosította. A hallgatóság tanúja lehetett lebilincselő szellemiségéden, a kérdezidehöz fűzőtt, egyéni sármoddal előadott történeteid pedig felejtethetlen eléményre emeltek egy szokványos könyvbemutató hétköznapiágát. Egy könyv, még ha orvosi is, irodalmi eseménynek számít, ezért is vállalták a szereplést. A halál, még ha természetes is, orvosi eseményként is fel fogható. Ezért állok elő az interjú szándékával.

– Jó, jó, de minek a felhajtás? Az írásaim megismérhetők, az elmúláson pedig magánügy.

– Vitatkoznom kell Veled, mert része vagy a magyar irodalomnak, elelt minden mozzanata fontos, beleérte az elmúlásod történetét is.

– Ha már a fejedbe vettet, hát legyen!

– Indulunk ki abból, amit a feleséged tapasztalt. Hárrom hónappal az Országos Baleseti Intézetben bekövetkezett halálod előtt még tele voltál tervekkel, melyek megvalósításához az alkotókedved, az energiad is megvolt.

– Ez igaz, csakhogy egy banális prosztatabántalom miatt az egészséggű fogaskerekei közé kerültém. Tüdőgyulladást, majd egy másik, kórházi fertőzést szedtem össze. Egyik kórházból a másikba szállítottak, különböző vizsgálatokon és gyógyszeres kezelésekben estem át, sokszor már azt sem tudtam, hogy ki vagyok és mi történt velem.

– Lehetséges, hogy emiatt estél le többször is az ágyról és ütött meg súlyosan magad. Ilyenkor bizony el kell szállítani a beteget oda, ahol olyan vizsgálati eszközök vannak, melyekkel az esetleges szövődményeket ki lehet mutatni.

– Igen, az esésem miatt ide-oda

vittek, és sokszor kábultnak éreztem magam. Bőven kaptam nyugtatókat, és valószínű, hogy rosszul reagáltam rájuk. Talán ezért is tarthatták szükségesnek, hogy rácsos ágyba tegyenek, és mindenkit kezemet, olykor a lábat is odakötözzék. Nyilván azt reméltek, hogy így nem leszek nyugtalan, és hajnalban kiugorni próbálva az ágyból, nem törpídk ki a belém vezetett és az ágy rácsához rögzített katéter, amellyel gyakran meggyűlt a bajom. Bevallom, ilyenkor a vérzés és a fájdalom miatt nem voltam minden szalonképes, előfordult, hogy tőlem szokatlan módon kiabáltam is gyors sebigségért. Ezt utolag is röstellem.

– Szobatársaidra nem számíthattál?

– Többnyire egyedül voltam, és az ágyhoz kötözés miatt a nővérhívót sem minden érhettem el.

– Pedig a nővéri segítségre általában módot kell adni.

– Erről, valamint egyes nővérek stílusáról sok jót nem tudok mondani, más meg ízlésem ellen volna, ezért hagyjak is!

– Ha így érezték, nem lett volna jobb, ha otthon ápolnának?

– Hajnalnak már jó ideje ezt készítette elő, de a fontos egészségügyi ségedesközök beszerzése, a fürdőszobai kapaszkodók, fogantyúk beszerelése sok időt vett igénybe. Így aztán kifutottam az időből.

– Ne haragudj, meg kell kérdezned, hogy ha haza készültél, akkor miért a baleseti kórházban kötöttél?

– Értem az orvosi keresztkérdésdet, és neked megmondanám, ha tudnám a pontos választ, de nincs. Kábulatban voltam a sok altatótól, nyugtatottól. Amikor magamhoz tértem, az

– Hát éppen ez az! Műveid egy leűnt korszak hiteles és egyben magas művészeti színvonalon megírt lenyomatai: különlegesek, egyediek és pólótolhatatlanok. Sajnos sok emléket már nem írhattál ki magadból. Távozásoddal nem lehet megbékálni!

PúRIMI tárka-bárka

Ma pszichológusnál jártam! Meséltem neki az életemről, Ő meg sirdogált, alig tudtam lenyugtatni

autópiacon

-Na, és van riasztó az autóban?
-Persze. A műszaki állapota.

NEM AKAROK DICSEKEDNI, DE SIKERÜLT A TEGNAP ELKEZDETT 14 NAPOS DIÉTÁMAT 3 ÓRA 48 PERC ALATT BEFEJEZNEM!

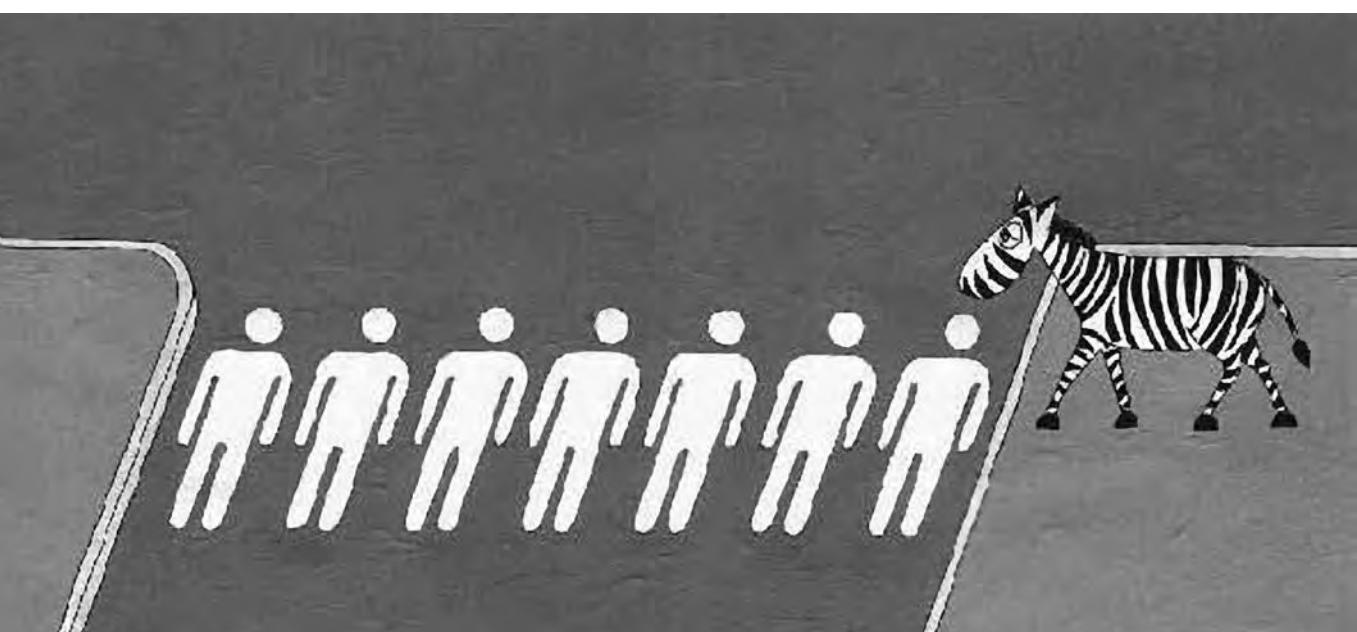
HELP!! Holnap borsó levest szeretnék főzni. Valaki meg tudná mondani, hogy mikor kell beletenni a bort, és mikor a sót? 🤣🤣

Mi volt a rövidlátó turista utolsó mondata egy romániai erdőben tett túrán?
"- Mondja, maga minden bundában szedi a málnát?"

Az öregedés biztos jele, mikor lehajolsz megkötni a cipőfűződet, eltűnődsz, hogy vajon még mit intézhettél el, ha már odalent vagy.

**Nevettem az őszülökön, most én is őszülök.
Nevettem a kövéreken, már én is hízok.
Most kiröhögöm a gazdagokat, hátha.....**

Zebra a zebránál

Utálom amikor várom, hogy anya megfőzze végre az ebédet, aztán rájövök, hogy én vagyok az anya...

IZRAELI

Helyreállt a turizmus tavaly

Belátható időn belül megdönthetőnek tartja a 2019. évi látogatósámot a turisztikai miniszterium.

Közel 2,7 millió külölföldi látogatót fogadott Izrael 2022-ben, ami mintegy 60 százaléka a járvány előtti látogatósámnak – tudta meg a Reise vor9.

Decemberben különösen sok látogató érkezett

Fotó: 123rf.com

Decemberben még ennél is jobban alakult a forgalom, abban a hónapban a látogatók száma csak 25 százalékkal maradt el a 2019. évítől a turisztikai hivatal adatai szerint.

Haim Katz iparági miniszter szerint rövid időn belül sikerülhet megdönteni a 2019. évi rekordot is.

A hosszú ideig tartó beutazási korlátozások miatt 2021-ben csak 397 ezer, 2020-ban pedig 831 ezer látogatót regisztrált az ország.

2022-ben a legtöbb – 231.500 – látogatót Franciaországból érkezett Izraelbe, a második helyen az Egyesült Királyság áll 174.600 látogatóval, a harmadik helyen pedig Németország 149.100 beutazójával.

Az izraeli turisztikai miniszterium tavaly 20 millió belföldi vendégéjszakát regisztrált, ami rekordnak felel meg a 2019. évi 18,4 millió után.

Turizmus.com

Novák Attila: A jobbratolódás logikus következmény Izraelben

„A legutóbbi választások alkalmával minden idők legjobboldabb és legjavásosabb kormánya látszik megalakulni a zsidó államban. Ez a fejlett nyugati demokráciák között egyedivé teszi Izraelt, ugyanakkor jobban integrálja abba a régióba, amelyben elhelyezkedik, és amelytől eddig – sikeresen – távol tartotta magát.” Novák Attila történész cikkét szemlézzük, a Szombat folyóirat internetes verziójában jelent meg.

– A Likud mellett az askenázi ortodox Jahadut Ha-Tora és a szefárd ortodox Sasz pártok mellett a Vallásos Cionisták nevű pártalakulat is a tervezett koalíció része. Ezt a (választási) koalíciót Netanjahu segítette megalakulni, hogy ellensúlyozza és megeremítse jövendőbeli jobboldali többséget az izraeli parlamentben. Netanjahu nem volt különösebben érzékeny, a Vallásos Cionisták egyértelműen szélsőjobboldalnak nevezhető – az európai politikai szeszenderék alapján. Ez egyfajta koalíció, melynek Becalel Szmotrics és Itamar Ben Gvir mellett a Noam párt (és annak Avi Maoz nevű vezetője) is a tagja – írja Novák Attila történész a Szombatban megjelent, A jobbratolódás logikus következmény című írásában.

Mint a szerző fogalmaz: A probléma nem önmagával a Likuddal van,

hiszen ez a párt jobboldali populista, ugyanakkor erős liberális tartalmakkal is rendelkező alakulat. A gond Netanjahu szövetségesi politikájával van, amely komoly veszélyekkel jár, és amely koalíciója többségét a szélsőségesekkel biztosítja.

A szellem immár kiszabadult a pakkóból, nehéz lesz visszagyömöszőlni. Úgy tűnik, hogy Izrael eddig leghosszabban hatalmon lévő vezetője mindenennél fontosabbnak tartja stabil többsége létrejöttét, és nem különösebben finnyás.

A királycsináló szerepébe helyezkedett Vallásos Cionisták nemcsak a Területek (Stachim/Juda és Somrón) feletti adminisztrációt fogják ellátni, a COGAT-ot (Coordination of Government Activities in the Territories) is ellenőrizni fogják, ezenkívül pedig az oktatási és más területen is komoly pozíciókat fognak betölteni.

Ez a csoport vissza akarja vonatni a Visszatérési Törvény (Hok Ha-Svit) azon részét, amely egy zsidó (nem zsidó) unokájának is lehetővé tette a bevándorlást Izraelbe. Ez a társaság még inkább gyengíteni akarja a reformzsidó áramlatokat azaz, hogy csak az ortodox betérést fogadják el.

Ellenzik az LMBT jogokat, a Pride Day-t, és támogatják a konverziós terápiákat. Nem arról van szó, hogy

SZÍNES

mindenkinet egyet kellene értenie ezekkel (a vallásjog nem is támogatja az ilyen kapcsolatokat), ám a zsidó államban kialakult az ezzel kapcsolatos össztársadalmi tolerancia, és elfogadott társadalmi gyakorlatok is vannak (a Likudnak is van amúgá LMBT-tagozata is, mint ahogyan Amir Ohana, az egyik leendő miniszter e közzesség tagja).

Ennek a megbontása, illetve kikezdése komoly konfliktusokba ránhatja bele a társadalmat. Bár Benjamin Netanjahu miniszterelnök-jelölt kijelentette, hogy Izraelt nem a vallási törvények fogják kormányozni, ezeknek a politikusoknak a hatalmi pozícióba emelése gyökeresen változtathatja meg a társadalmi-politikai diskurzust, és fordíthatja azt egyre extrémebb irányba.

Novák Attila elemzése szerint a vallási alapú állampolgár-szűkítés igazából annak a következménye, hogy Izraelben a „csónak megtélt”, és – az állam ez irányú alapideológiája ellenére – az országnak már nincs igazán szüksége bevándorlókra.

Az izraeli népszaporulat magas, a lakosság száma növekszik, a gazdag nyugati társadalmakban megszokott vendégmunkássereg nagyon is jelen van, esetenként az új bevándorlók is betöltik ezt a szerepet.

(A cikket teljes terjedelmében itt olvashatják: <https://www.szombat.org/politika/izrael-a-jobbratolodas-logikus-kovetkezmeny/>)

Mazsihisz.hu

A tudósoknak köszönhetően több millió hím csibe menekülhet meg

A globális tojásipar legnagyobb természetkárásító hatása, hogy évente megközelítőleg hat-hét milliárd hím fiókát ölnek meg, hiszen a hímek kereskedelmileg használhatatlanok, mert nem tudnak tojást tojni, és a húsuk sem igazán megfelelő.

Bár sok ország igéretet tett arra, hogy alternatívákat talál a szörnyű gyakorlatra, a javasolt megoldások nem minden költséghatékonyak, és gyakran megkövetlik a tojástermelőktől, hogy új, drága berendezéseket vásároljanak.

A problémát orvosolandó, egy izraeli startup, az eggXYt kifejlesztett egy automatizált rendszert, amely meghatározza a csibék nemét az inkubáció előtt. Egy mesterséges intelligencia által vezérelt inkubációs rendszert használ, amely a genetikailag hím embríókat funkcionális, tojásrakásra képes nőstényekké változtatja – írja az israel21c.

Másfajta megközelítést kínál a szintén izraeli Huminn molekuláris biológiai cég: egy Golda nevű tyúkot, amely a genetikai szerkesztésnek köszönhetően csak nőstény fiókákat hoz világra.

Ha a Golda által tojó tojásokat több órán át kék fénynek teszik ki, a szerkesztett DNS aktiválódik, hogy megállítsa a hím embríók fejlődését, miközben a nőstény embríókat érintetlenül hagyja. Az egyedülálló technológiát Yuval Cinnamon állattudományi kutató, a Volcani Center Agricultural Research Organisation munkatársa fejlesztette ki az egyesült királyságbeli Compassion in World Farming (CIWF) állatjóléti szervezettel közösen.

Extra érzékeny robotorr

A Tel-avivi Egyetem tudósai olyan rendkívül érzékeny szagérzékelőt alkottak, amelyet egy kisméretű, négykerekű robothoz csatlakoztattak. Így a szerkezet távolról és önállóan képes megközelíteni azokat a területeket – ilyen például egy zsúfolt reptér vagy egy tömegrendezvény helyszíne –, ahol a robotorr azonosíthatja a drog vagy robbanósnak jelenléte utaló szagokat. Az eszköz az egészségügyi diagnosztikában is használható lehet.

Egy gépi tanulási programban a kutatók úgy képezték ki az általuk megalakított „orrot”, hogy az felismerje a különböző szagokat. A rendszer képes azonosítani a muskálitikát, a lime-ot és a marcipánt. Amir Ayali professzor, a kutatás vezetője kiemelte, hogy a természetes orr ugyanígy működik – írja az SG.hu tudományos-technikai portál.

– Az ember alkotta technológiák még mindig nem vehetik fel a versenyt a több millió éves evolúcióval. Az egyik terület, ahol különösen le vagyunk maradvány az állatvilághoz képest, az a szaglás. Erre példa egy repülőtér, ahol több millió dollárba kerülő magnetométerekre van szükség a késék és egyéb fegyverek felderítésére. De ha azt akarjuk ellenőrizni, hogy egy utas nem csepmészszik-e drogot, akkor kábitószerkereső kutyára van szükségünk – tájékoztatott Ayali professzor és Ben Maoz doktorandusz.

Hozzájötték: „Az állatvilágban a rovarok jeleskednek az érzékszervi jelek vételében és feldolgozásában. Egy szúnyog 0,01 százalékos különbséget is képes érzékelni a levegő szén-dioxid-szintjében. Ma még messze vagyunk attól, hogy olyan érzékelőket állítsunk elő, amelyeknek a képességei megközelítik a rovarokéit.”

Egyes állatok elkepesztő képességekkel rendelkeznek a robbanóanyagok vagy kábotászerek felderítésére. Egy biológiai orr segítségével egy robot megalkotása segíthet az emberi élet megóvásában és a bűnözök azonosításában olyan módon, ami ma nem lehetséges. Egyes állatok tudják, hogyan kell felismerni a betegségeket, mások érzékelik a földrengéseket.

Joszi Jovel professzor elmondta: „Csatlakoztattuk a biológiai érzékelőt, és hagyuk, hogy különböző szagokat szagoljon, miközben mértük az egyes szagok által kiváltott elektromos aktivitást. A rendszer lehetővé tette számunkra, hogy az egyes szagokat a rovar elsődleges érzékszervének szintjén érzékeljük.

A második lépésben gépi tanulást használtunk, hogy létrehozzunk egy könyvtárat a szagokból. A tanulmányban nyolc szagot, például a muskálit, a citromot és a marcipánt voltunk képesek úgy jellemzni, hogy tudtuk, mikor jelenik meg a citrom vagy a marcipán illata. A kísérlet befejezése után további eltérő és szokatlan szagokat azonosítottunk, például különböző skót whiskyket. A szabványos mérőeszközökkel való összehasonlítás azt mutatta, hogy a rovarok orrának érzékenysége a mi rendszerünknel körülbelül tízszázszor jobb” – mondta a professzor. A tudósok által bemutatott elv felhasználható és alkalmazható másféle érzékelésekre, például a látásra és a tapintásra is.

Netanjahu és szövetségei

Fotó: Benjamin Netanyahu/Facebook

interfax.com.ua / Kárpátlja

Emlékbeszéd

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A Holokauszt Közalapítvány kuratóriuma és az általa működtetett Emlékközpont munkatársai nevében köszöntöm Önököt a holokauszt áldozatainak nemzetközi emléknapja alkalmából tartott megemlékezésükön. Köszöntöm Magyarország korányának itt megjelent képviselőit, a Budapesten akkreditált diplomáciai kar tagjait, a zsidó szervezetek és hitközségek, a magyarországi egyházak, a roma közösségek képviselőit, történészeket, kutatókat, tanárokat és diákokat, eseményünk minden kedves résztvevőjét. Örömmel tölt el bennünket, hogy körünkben tudhatunk túlélőket és leszármazottakat, akik megtisztelnek bennünket mai rendezvényünkön.

2005 óta, amikor az ENSZ Közgyűlése a holokauszt áldozatainak

zetünk egyik legfontosabb feladata. minden tevékenységünk, minden kutatásunk, kiadványunk, kiállításunk, könyvtári esténk, konferenciánk az emlékezést és emlékeztetést szolgálja. Hiszen mint azt a magyar származású, máramarosszigeti születésű, Nobel-békedíjas Elie Wiesel mondta, elfelejteni a halottakat olyan, mint másodszor is megölni őket.

Tisztelt Emlékezők!

Egendék meg, hogy kihasználjam az alkalmat, és örömmel számoljak be Önöknek a Holokauszt Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény elmúlt évi kiemelkedő eredményeiről és arról az új lendületről, ami tevékenységünkben a 2022-es esztendő folyamán jellemzte. A mindenjáunkat érintő mostoha körtülmények ellenére, köszönhetően Alapítónk támogatásának és intézményünk új vezetésé-

nemzetközi emléknapjává nyilvánította január 27-ét, Auschwitz felszabadításának dátumát, minden évben összejövünk, hogy leröjtjük kegyelemtünket a sokmilliónyi ártatlan áldozat emléke előtt, akiket a múlt század harmincas-negyvenes esztendeinek őrült tébolyában meggyláztak, megkínzattak, megszegyenítettek, és akik közül a többséget brutalisan meggyilkolták.

Régi közhely, hogy az idő műlása perspektívába helyezi a történelmi eseményeket, az idő műlása begyűjti a sebeket. Régi közhely, és mint annyi másik, ez sem teljesen igaz. Nincs az időtávlat, amely felhagyhatóvá teszi a vészkorszak szörnyűségeinek mértékét, a kíméletlen erőszakot, az áldozatok szenvedését, kiszolgáltatottságát.

Felfoghatatlan az a kegyetlen megszállottság, amelynek legfőbb célja egy nép mindenáron történő teljes kirtása volt. Olyan megszállottság, amely még a harmadik birodalom bukását megelőző utolsó napokban, 1945. áprilisában is álorvosi kísérletekkel gyilkolt zsidó gyerekeket, éhezettet halálra Mózes-vallású férfiakat és nőket az egyre fogyatkozó számban még náci kézen lévő táborokban, Bergen-Belsenből Dachauán át Mauthausenig.

Felfoghatatlan a szenvedés, a kínoknak az a sora, amelyet a zsidóság - benne 600 ezer magyar honfitársunknak - kellett megélnie a gettóba kényszerítés, a bevagonfrozás, majd a deportálás során, hogy Auschwitzba és a többi koncentrációs táborba érkezve, egy rövid szelekció után a nagy többségük órákon belül a gázkamrákban fejezze be életét, hasonlóan roma sorstársaikhoz. Mert a zsidók tragédiája mellett nem szabad megfelekeznünk a cigány honfitársainkat ért szörnyűségekről sem.

Felfoghatatlan a munkaszolgálatosok szervéde, aggodalma és vergődése, akik a fronton, a hártszágban, a bori rézbányában vagy itthoni bányában hajszolva és robotolva járultak hozzá hazájuk védelméhez, miközben ugyanez a haza kiroolta, megkínzta, megbecstelenítette és a halálba küldte családjukat.

Felfoghatatlan, de mégis, dokumentációs központként, emlékgyűjteményként és emlékhelyként meg kell kísérelnünk, hogy leírjuk az eseményeket, megértsük a történetek okait és következményeit, sőt ezen túlmenően érthető módon be is kell mutatnunk mindezt a teljes társadalom számára. A soá eseményeinéket illetően minden megjelenítése, az emlékezés és az emlékeztetés inté-

zetük ugyan a borzalmakat, azonban a tragédia és szeretteik elvesztése tökéletesen, de mindenkihez meghatározta hátralevő életüket. Ennek ellenére kérem Önököt, bármennyire nehez is, próbálunk meg nem csupán áldozatként gondolni ráguk. Ne hagyjuk, hogy az elvakult nemzetiszocialista ideológia, a fajelmét, és ezek megtettesítői, a náci véregyűrők és csatlósai határozzák meg, kik voltak ők. Gondolunk rájuk olyanokként, mint amilyenek életükben valójában voltak. Felmenőink, rokonaink, családi barátaink, szomszédaink, vagy egyszerűen honfitársaink. Szülők, nagyszülők, egymást szerető, segítő és néhanapján civakodó rokonok, életük minden örömevel, gondjával-bajával. Szorgos polgárai az országnak, amelyet hazájuknak tekintettek, és amelynek a vezetője által biztosított otthonban az utolsó pillanatig hittek, mindhíába. Bármerre járunk a világban vagy az országunkban, látjuk kezük nyomát épületek homlokzatán, hidak ívén, könyvtárak polcain, látjuk annak a fejlődésnek a nyomait, amelyhez szorgos munkájukkal hozzájárultak.

Sokan gyakran megfeledkeznek erről. Megfeledekeznek, vagy pontosabban soha nem is voltak tudatában annak, mi minden adott a zsidó közhöz az emberiség kultúrájához, és egyben a magyar kultúrához.

Ugy érzem, ideje új hangsúlyokkal tenni teljesebb a Holokauszt Emlékközpont tevékenységét. Nem könnyű bemutatni azt az úrt, amit a vészkorszak tragédiája hagyott maga után, de mindenkihez meg kell kísérelnünk láttatni az egyes zsidó közhözöknek a vészkorszakot megelőző életét és tevékenységét. Remélem, e munkánk tekintetében is számíthatunk a továbbiakban támogató érdeklődésükre.

Hölgyeim és Uraim!

És mi a helyzet ma a világban? Az uniós parlamentben tárgyal egyik jelentés szerint az EU-ban a faji és etnikai kisebbségekhez tartozó közösségek nap mint nap a rasszizmus strukturális formáival szembesülnek. A szervezet Alapjogi Ügynökségenek adatai szerint például a romák 41, a zsidók 25 százalára éri úgy, hogy etnikai háttere miatt hátrányos megkülönböztetés éri. Ebből kiindulva jelentette ki Helena Dalli egyenlőségért felelős uniós biztos: „Az antiszemitaizmus nagyon gyorsan terjed az Európai Unióban, ezért minden formájára fel kell lépní.” Mindez kiegészítette a következőkkel: „A tagállamoknak még hatékonyabban fel kell lépniük a cigányellenességgel szemben!”

A mai Magyarországon a többségi társadalom felől nem tapasztalható tömeges vallási vagy etnikai indítatású ellenérzés a zsidósággal szemben. Az antiszemitaizmus megmarad periferiális és verbális szinten, így a hazai zsidóságnak a létebiztonságához kötődő megalapozott felelősei nem lehetnek. Mára az egyes nyelvi fordulatok, sztereotípiákat kifejező beszédsituációk olyan toposokká váltak, amelyek a szociálizáció során öröklődtek ugyan tovább, de nem feltétlenül sarkallnak közvetlen zsidóellenes cselekvésre. Mindemellett az antiszemitaizmus kérdése gyakran átpolitizált.

Nagrya becsült Vendégeink!

Szeretnénk számítani Önökre, minden jóérzésű emberre szerte a világban és ebben a hazában, amikor fel kell lépni az antiszemitaizmus, a hétköznapi romáellenesség, illetve az intolerancia, a gyűlölet minden formája ellen. Ezeknek semmi helyük sincs társadalomunkban, és továbbra is fenn kell tartani ellenük a kormány által meghirdetett zéró toleranciát. Emlékeznünk kell arra, hogy mindenkor felelősek vagyunk egy jobb jövő megteremtéséért, amelyben a holokauszt szörnyűségei soha nem ismétlődnek meg.

Köszönöm megtisztelő figyelmet!

(Prof. Dr. Grósz Andor, a Holokauszt Emlékközpont kuratóriumának elnöke a fenti beszédet mondta a holokauszt nemzetközi emléknapján.)

Várjuk idén is az Élet Menetén!

2023.
április
16.
17:00

Emlékezzünk ismét együtt!

Találkozó: Koltói Anna tér,
Munkaszolgálatosok Emlékműve

Tisztelt Holokauszt Túlélők!

Minden évben hatalmas megtisztelést számunkra, amikor Önök velünk tárjanak a budapesti Élet Menete felvonulásunkon. Az idei évben is minden előkötőink azért, hogy akik igénylik, elektromos kisantikkal tartsanak velünk a 2023. évi Fület Menetén!

Kérjük Önököt, hogy akik szeretnék igénybe venni az elektromos kisantikkal, a lili@eletmenete.hu címre küldjék el nevüket és telefonszámukat, hogy munkatársunk felvethesse Önökkel a kapcsolatot, illetve megbeszéljék a részleteket.

Megküldönöböltetett tisztelettel és nagy szeretettel várjuk Önököt!

Az Élet Menete csapata

2023.
április
16.
17:00

Zsidó–keresztény kapcsolatok állambiztonsági dokumentumok tükrében

A REGIO folyóirat legfrissebb számában jelent meg Novák Attila történész Párbeszéd? című tanulmánya ezzel az alcímmel: Zsidó–keresztény (katolikus) közeledési kísérletek az 1960-as évek Magyarországán – az állambiztonsági dokumentumok tükrében. Ebből kiderül: nemrég olyan új állambiztonsági dokumentumok kerültek elő, melyek azt bizonyítják, hogy a kádári Magyarországon is megjelent az a jelenség, amelyet a párbeszéd szóval lehetne leginkább körülírni.

Tanulmánya elején Novák Attila ezt írja: a keresztenység (nem csak a katolicizmus) és a zsidóság viszonyát a második világháború utáni Európában szinte a nulláról kellett kezdeni. A magyar koalíciós időkben, 1945 után értékes kezdeményezések voltak megfigyelhetők. A protestánsok jártak élen a kapcsolatok újjáélesztésében, ami elsősorban a bün megvallását jelentette. 1946. május 9-én a Magyarországi Református Egyház Zsinati Tanácsa határozatot hozott, melyben elítélte az antiszemitizmust és részvétét fejezte ki a zsidóülözések miatt.

Az Országos Református Szabad Tanács augusztus 14-től 17-ig tartó nyíregyházi ülésén nyilatkozatot fogadt el, melyben a több száz résztvevő bocsánatot kért a maradék zsidóságtól, és arra kérte e közösséget, hogy a bosszú és a gyűlölet helyett a kölcsönös megbecsülés és békés együttélés uralmodjon. Ugyanakkor ezt az állásfoglalást Ravasz László püspök (1882–1975) elutasította, mondva, hogy mások bűneiért nem kell bocsánatot kérni.

Ami pedig a címben említett párbeszédet illeti, arról a szerző megállapítja, hogy nem a zsidóság kezdeményezi. Nem is nagyon történett ez máshogyan, hiszen az üldözések, az európai, s benne a magyar zsidóság tekintélyes részének elpusztítása után létszámában megfogyatkozva és lemerevedett állapotban volt a közösség.

Abban az országban folyt tovább az életük, ahonnan deportálták őket, a társadalmi környezet is azonos volt. Sokak meggyőződése az volt a zsidóságon belül, hogy a dologús egyenrangú felek között folyik, amely helyzet azonban nem állt fenn.

A keresztenyeket felelősen tartották (történelmileg) azért,

ami a közösséggel történt: ezért úgy gondolták, hogy nem lehet szó addig semmiféle párbeszédről, míg keresztény oldalról őszinte bocsánatkérés nem hangzik el, és valamiféle önvizsgál nem kezdődik el.

Ugyanakkor Novák leszögezi: feltűnő, hogy Magyarországon semmiféle reakció nem volt katolikus részről, a közeledés további lépései is a – mint a nemzetiszocialista múlt „örököséhez”, a múltat felvállaló, ám azt jóvátenni, meghaladni akaró – Német Szövetségi Köztársasághoz kötődtek.

Nemrég olyan új állambiztonsági dokumentumok kerültek elő, melyek azt bizonyítják, hogy a kádári Magyarországon is megjelent az a jelenség,

Dr. Salgó László főrabbija, fedőneve Sárvári ügyöök

Fotó: FORTEPAN / Sándor Bauer

lyek azt bizonyítják, hogy a kádári Magyarországon is megjelent az a jelenség, amelyet a párbeszéd szóval lehetne leginkább körülírni. Erre eddig egyetlen komoly forrás volt: Kis György katolikus pap (a korban: bakonyzentlászlói plébános, 1914–2005) önéletrírása tartalmazott már ezzel kapcsolatban bizonyos részleteket.

E kísérletekről az állambiztonságot tájékoztató ügyöök adtak hírt, aik mindenről beszámoltak, amit csak megtudtak.

„Xavér” ügyöök – civilben Benoschofsky Ilona (1913–1997), a Zsidó Múzeum igazgatója 1963 után – azt jelentette a BM III/III/2-a osztályának 1963. május 22-én, hogy Bakonyi Károly egri plébános (1915–1983) látogatást tett Sós Endrénél, a MIOK vezetőjénél, majd – Sós utasításra – kinyitották a plébánosnak a múzeumot, így vele is találkozott.

Bakonyi későbbi tevékenységről „Krausz” néven Bt. dossziét őriznek (ez egyfajta ügynökdosszi) az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában (ÁBTL), ebből kiderül, hogy Bakonyi – saját elmondása szerint – zsidó származású volt.

Novák Attila az említett Benoschofsky Ilonáról azt írja: 1957 januárjában már bizonyíthatóan ügyöök volt. A Zsidó Múzeum igazgatójaként – és a Sós Endre hitközségi elnök nyomására eltávolított Grünwald Fülöp (1887–1964) utódaként – sok információhoz hozzájutott, benne volt a rendkívül korlátozott felekezeti nyilvánosság életében.

Ugyanakkor összetett személyiség

volt, kétségvilág intelligens és értelmes, valamint ügyesen palástolta valódi intenciót: a Pesti Péter fn. (fedőnevű) ügyöök (amíg az Új Élet című felekezeti lap egyik újágríja) egy 1962. novemberi jelentésében – ahol is a Síp utcai zsidó hitközségi vezetést „megbízhatóra” és „cionistára” osztotta fel – Benoschofsky Ilonát Steiner Marcell MIOK-alelnökkel, Schweitzer József akkori pécsi főrabbiival, dr. Geyer Artúr főrabbiival és Grünwald Fülöppel együtt az utóbbi, azaz „cionista” csoportba osztotta be.

Novák tanulmányából megtudjuk, hogy a katolikus egyházon belül „alulról” szerveződött a zsidósággal való párbeszéd felvetése. A zsidó származású Kis György bakonyzentlászlói plébános 1963 nyarán 14 pontos memorandumot készített a kereszteny–zsidó megbékélésről és júliusban személyesen adta át Hamvas Endre megyés püspöknek, a Magyar Katolikus Püspöki Kar elnökének.

Kis törekvései azonban megbicskáltak: 1963. szeptember 24-én levelet kapott egy egyházmegyei „papbarátjától”, amelyben tudomására juttatták Hamvas püspök hozzá intézett levelének tartalmát. A püspök felvettet a kérdést a püspöki kar ülésén, de arra jutottak, hogy nem időszűrű Kis kezdeményezése.

Valamikor ez idő tájt vehette fel Kis a kapcsolatot Scheiber Sándorral (1913–1985), az Országos Rabbi-képző Intézet neves igazgató professzorával is. Több személyes és írásos „találkozó” is történt, de a meglepett Scheiber végül kijelentette, hogy az „előzmények” után minden kezdeményezést kereszteny részről vár.

Bár a katolikus „térfélen” a hivatalos utak lezárónyi látszódtak a dialógus számára, a plébános – Scheiber hárítása után – heroikus magánakcióba kezdett a magyar zsidóság egyéb vezető képviselőinél.

1964. február 12-én a Budapesti Rabbiság (ez neológ testület volt) ülésén Geyer Artúr budai főrabbi (1894–1976) beszámolt arról, hogy Kis György nagyon szép, „költői hangú” levelet írt hozzá, melyben kiírta, hogy helyesnek tartaná, ha a két felekezet „papjai” együttműködnek.

A rabbitestületi ülésről a Sárvári fn. ügyöök készített feljegyzést, azaz Salgó László főrabbija (1910–1985), a Budapesti Rabbiság igazgatója, az Országos Rabbinácsa tagja.

Az ülésen Geyer elmondta, hogy a legközelebbi alkalomra elhozza és felolvassa a levelet, valamint megkérdezze a jelen lévő rabbik véleményét is a kapcsolatfelvételről. Erre nem túl pozitív válaszok születtek, például dr. Fisch Henrik Dohány utcai rabbi kifejtette, hogy a pápa „másfél órán át várakoztatta” az izraeli államelnököt szentföldi látogatásán, és nem úgy tűnik, hogy bocsinál a zsidóságot.

Novák Attila rendkívül érdekes és adatgazdag tanulmányát teljes terjedelmében a REGIO honlapján olvashatják el. A szöveg angol nyelven is megjelenik majd a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) évkönyvében.

Ugyanakkor összetett személyiség

Kedvezmények közösségeink tagjainak a Szeretetkórházban

Elindult a járóbeteg-szakellátás a Mazsihisz fenntartásában működő budapesti Szeretetkórházban, ahol beutaló nélkül lehet igénybe venni a szemészeti, nőgyógyászeti és urológiai szolgáltatásait, míg további hat járóbeteg-szakellátásra a Szeretetkórházba címzett háziorvosi beutalóval lehet jelentkezni. A fizetős rendeléseken a zsinagógai körzetek tagjai 20 százalék kedvezményt kapnak egy közösségi kártya birtokában.

Tájékoztatjuk közösségeink tagjait, hogy pár hete elindult a Mazsihisz Szeretetkórház járóbeteg-szakellátása. Háziorvosi beutalóval jelenleg a következő szakellátások vehetők igénybe: belgyógyászat, diabetológia, endokrinológia, kardiológia, tüdőgyógyászat, radiológia (röntgen+ultrahang) labordiagnosztika. Fontos, hogy a háziorvosoknak a beutalót a Szeretetkórházra kell kiállítaniuk.

Beutaló nélkül lehet jelentkezni a szemészetre, a nőgyógyászatra és az urológiára.

A társadalombiztosítás (TB) által finanszírozott rendelési idő egyelőre limitált. Ha esetleg betelnek a finanszírozott időpontok, akkor a fizetős szakrendelést is igénybe lehet venni, ezeknek az árából a zsinagógai körzetek tagjai 20 százalék kedvezményben részesülnek egy újonnan bevezetett közösségi kártya birtokában.

A közösségi kártya igényléséhez kötelező kitölteni egy kártyaigénylő lapot, ennek részleteiről tájékozódjanak a zsinagógai körzetek vezetőségeinek. Ez a kártya a későbbiekben nemcsak a szeretetkórházi szakrendelések kedvezményeire jogosít fel, hanem más szolgáltatások igénybevételére is, ezeknek a kidolgozása folyamatban van.

A járóbeteg-szakrendelésekre hétfőtől péntekig 9–14 óra között ezen a telefonon lehet időpontot foglalni: +36-1-814-2411.

Programjánlat

Március
Spinoza Színház
(1074 Budapest, Dob u. 15.)

Március 13. (hétfő) 19 óra: A három jiddise mame – zenés játék
Március 14. (kedd) 19 óra: Írd újra, Shakespeare! – monodráma
Március 21. (kedd) 19 óra: Albina – monodráma
Március 22. (szerda) 19 óra: Mózes és Jézus Pesten – politikai kabaré
Március 23. (csütörtök) 19 óra: A Latabárné fia – monodráma
Március 25. (szombat) 19 óra: Primavera Flamenca – flamencóest
Március 27. (hétfő) 19 óra: Capa, a világírű fotós – dráma
Március 28. (kedd) 19 óra: Nótajavító műhely – dalest
Március 30. (csütörtök) 19 óra: Talmud, Tóra és a többiek – előadás

Gyógyszer- és MR-támogatás igénylése

Az alábbiakhoz igényelhető támogatás:

1. Az újonnan szükséges váló, az átlagosnál drágább gyógyszer beszerzése 50 ezer Ft összeghatárig, egy hónapi adagot figyelembe véve. Ez a támogatás egyszeri, tehát nem folyamatosan értendő.
2. Magánjellegű MR-vizsgálat elvégeztetése, ha állami intézmény csak túl késői időpontra tudja vállalni. A támogatás felső határa 50 ezer Ft itt is.

Várjuk a rászorulók jelentkezését.

Részletesebb tájékoztatás a következő telefonszámon kapható: 06-1-321-3497, lehetőleg az esti órákban.

Heumann macesz rendelése országosan (kóser, strasbourg-i főrabbinátus): paszkacentrum.hu/koser, 30-991-9941.

Egyedülálló, 46 éves hölgy életjáradéki szerződést kötné idős nénivel vagy bácsival: Telefonszám: 06-30-155-6528.

Középkorú hölgy életjáradéki szerződést kötné ottlakással is. 06-30-868-6334.

Gyűjtő venne békelyeggyűjteményt, postai képes levelezőlapot. Telefon: 06-1-322-8439, 06-20-522-5690.

APRÓ-HIRDETÉS

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő–szerda 15–16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Régiségek, műtárgyak és antik tárgyakból álló hagyaték felvásárlása azonnal, készpénzben. **DÍJTALAN ORSZÁGOS KISZÁLLÁS!** Festmények, szőnyegek, bútorok, ékszerök, porcelánok, szobrok... Varga István régiségeskereskedő, műgyűjtő. Rugexpert Kft. Weboldalunkon leinformálhat üzletkötés előtt. **Üzletünk:** 1136 Budapest, Hegedűs Gyula utca 4. 06-70-775-7804, WWW.RUGEXPERT.HU

Hölgy eltartási szerződést kötné, akár ottlakással is. 06-30-411-3660.

Műfogsorrogzítés miniimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drviragdental.hu és www.mini-implantatum.hu

Hírek, események röviden

– 1%. Kérjük, segítse személyi jövedelemadójá 1%-ával a már igen idős (88 év feletti) Jad Vasem-kitüntetetteket, akik 1944-ben életük kockázatásával mentették a zsidó üldözötteket. Köszönjük támogatását. Igaz Emberekért Alapítvány. Adószámunk: 18040094-1-43.

NAPTÁR

Március 3., péntek	Ádár 10.	Gyertyagyújtás: 5.12
Március 4., szombat	Ádár 11.	Szombat kimenetele: 6.18
Március 6., hétfő	Ádár 13.	Eszter böjtje
Március 7., kedd	Ádár 14.	Púrim
Március 10., péntek	Ádár 17.	Gyertyagyújtás: 5.23
Március 11., szombat	Ádár 18.	Szombat kimenetele: 6.28</

Tegyük, amit tennünk kell még ma Lovaggá ütötték a br...
MÁZSIHISZ Magyarország és Izraeli Biszneszszövetség
Tiszttel [REDACTED] úr!

Levelét, amelyben szóróparcella létrehozását javasolja Kozma utcai temetőnkben, továbbítottuk a Rabbisághoz. Ők ezt a halachára hivatkozva elutasították.

Tisztelettel:
[REDACTED] elnök

Utóirat.
A javaslatában szereplő érv, miszerint a parcellát egyik ősanyánkról neveznénk el (Szóró), szintén elutasításra került.

Herzl Tivadar örököl hagyta nekünk....

az Ön Öröksége is hozzájárulhat e célhoz.
Keren Hyesod UIA,
a szervezet, amely Izrael részére gyűjt adományt.

Tölünk megtudhatja hogyan
E-mail: eli.keidar@kerenhu.hu
Telefax: +972-4-6263636
Mobil: +36-30-8487380

Az alany: Bach Szilvia

– Rendkívül sokoldalú ember vagy, zsidó kötődéssel. Sokan és régen ismernek. A részleteket megérlek, te mondod el.

– Gyerekkoromban utcaseprő szerettem volna lenni, mert a felnőttek minden

azt mondatták: Ha nem tanulsz, nem lesz belőled más. Később, az egészségtügyi szakközépiskolában pedig azzal hőkkenttem meg a környezetemet, hogy boncsmesternek készülök. Imádtam a tanárok elképedt arcát nézni. Az igazi vágyam valójában mindenig az éneklés és a színpad volt. És teljesült is.

Nagyon sok minden csinálók, csináltam. Ertem ez alatt a könyveim (Nem vagyok én Müller Péter és az Utolsó tánc) megírását, színpadi darabom (Alt duett) születését, dalszövegek, jelenetek szerzését, a festészettel. Leginkább azonban a humor művelése az, amihez kötődöm.

Lusta vagyok, mint az iszap, na meg hedonista. Igy aztán imádok főzni, enni, lustálkodni. Nagyon szeretek filmeket nézni. Tavasztól őszig a telken kapirágok. Nézem a tájat, és a magaságásban növekvő zöldségeket gondozom. Az utazást is élvezem.

Nagy vágyam egy tengerparti ház. Az is, hogy minél több jó képet fessek. Sok, sok fellépési lehetőség. A legfontosabb, hogy szeretteim egészségesek és boldogok legyenek. Persze ez: egészség és harmónia, nemek lényeges. Ha mindenek megvannak, mi is kellene még?

Dóri lányom az X-Faktor első női győztese ebben a patriarchátus világban. Kész csoda volt. Azóta is rendszeresen fellép. Nagyon sok stílusban remekkel mutatja meg a tehetséget. A népenőtől a metálig valamennyi műfajban otthon van, hálá hangi adottságainak. Több színpadi szerepe is volt. Az István, a királyban Giszellát énekelte. Prózai tehetségett egy RTL-es produkcióban bizonyította. Ez az Oltári csajok c. sorozat volt. Rengeteg formációban jáleskedik, és sokat ő hoz létre. Tehetséges na. Mint az édesanya!

gáljuli

SPÁNN GÁBOR

Étrendőr

Először is elnázést kerek attól a nyelvújítótól, aki egy tévériportban kitalálta ezt a szóösszetételt, mert tőle nyúltam le. De megnyugtat, hogy ebben az országban még doktori disszertációt is lehet büntetlenül plágizálni...

Két kulináris hír kapcsán ragadtam számítógépet.

Az egyik arról szól, hogy egy holland laboratóriumban kikísérleteztek és már gyártják is a mesterséges húst, amely nem látott elő állatot. A tervezet szerint csirkefalatkákat készítenek majd belőle, amin nem csodálkozom, mert egyszer-kétszer én is ettem ún. street foodként, és mit mondjak, úgy éreztem, hogy radírgumit rágok.

A dolognak van zsidó vonatkozása is. Izraelben a Lau nevű országos főrabbi kósernek nyilvánította az Aleph Farms által gyártott mesterséges marhasteaket. Természetesen a hagyományokhoz hűen Izraelben ebből is országos vita kerekedett. Egyes ortodoxok elátkozták még az elnevezését is, és nem hajlandók tudomásul venni, hogy kóser, sőt még azt sem, hogy emberi fogyasztásra alkalmas. Mások úgy vélik, ez jó hír, mert egrészt erősít a piacot, másrészt az alapanyaga, amiből készül, inkább környezetbarát, mint egy élő marha. Személyesen én minden ilyen újdonságnak azért örülök, mert azt remélem tőle, egy lépés afelé, hogy a harmadik világban éhező sok millió ember is táplálékhoz jusson.

Egyébként a tudósítás szerint Szingapúrban már étalon vannak a mesterséges hús különböző verziói. Mivel nekem e pillanatban nincs dolgom Szingapúrban, így nem tudok beszámolni élményekről. Jelenleg meg izraeli újságokban cikkek olyan címmel, hogy eljött a sakterek halála. Én nem nézem ennyire pesszimistán ezt az eseményt. Tudniúlik lehet, hogy a sakterekre nem lesz szükség, de ha nem vennék észre, eltűnt néhány egyéb szakma is. Nincs ma már bakter, szemfelszedő és bocsületes politikus.

Szerény javaslatom szerint ha a rituális munka kimegy a sakterek alól, nincs más dolguk, mint átképezni magukat mohéllá. A különböző annyi lesz, hogy eddig egy egész testet kellett vágniuk, mohélként pedig csak egy darabját. Csupán arra kell vigyáznuk, hogy a kettőt nehogy összecséréljék:

- Remélem, tudja, hogy mit eszik, az szója.
- Én megálltam, hogy ne azt feleljem:
- Moga pedig guminő!

A másik érdekkességet a tévében láttam. Hosszú riportban mutatták be, hogy lassan teret nyer nálunk is a rovarok evése. Arról tudtam, hogy a Távol-Keleten utcán és éttermekben is régóta árulják a különböző módon feldolgozott rovarokat.

A riport nem arról szólt, hogy a periférián élő szegény vidékiek kényszerűségből esznek rovarokat, sőt! Egy negyedkilónyi sült szöcske ára vetekszik egy Michelin-csillagos vendéglő ételének árával. Itt jegyzem meg, hogy létezik egy szöcskefajta, ami kóser.

Én akkor sem enném meg, ha ingyen adnák, mert nekem ne ugráljon a gyomromban!

Lehetett látni, hogy a legkülönbözőbb rovarokat miként kell konyhákészre megcsinálni, és kijelentették, hogy a rengeteg fehérje miatt nagyon egészségesek. Hogy nálunk ez valamikor divat lesz-e, nem tudom, de engedjék meg a dinoszauruszhoz méltó óhajomat: szeretném, ha az általam nagyon vágyott töltött libanyak ezután se könyökcsőben képzülni ablakgitból álljon.

Egy régi tu bisváti emlék (Orbán Viktor és Schweitzer József)